

Johann Simonius

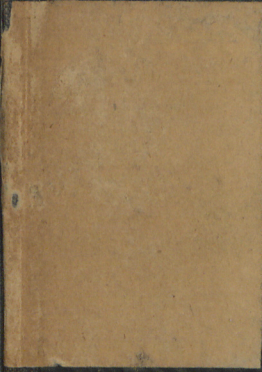
**Panegyricus: || ILLVSTRISSIMO AT- || QVE CELSISSIMO PRINCIPI || ac Domino, ||
DN. VDALRICO, || DVCI MEGAPOLITANO, || ... XIX. MARTII || Urbem suam
Rostochium invisendi || Academiam gratia ingredienti: ... || Accedente Magnifici
Acad. Rectoris consensu: || Scriptus à || IOANNE SIMONIO, M. || Oratoriae
professore publico. ||**

Rostock: Reusner, Christoph aus Neustadt, 1599

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1000691381>

Druck Freier Zugang

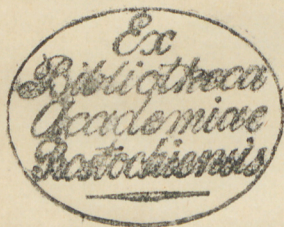

Mk
1451.

Mk - 1451. ⁴⁰
~~Mk 1610.~~ (16. Jh.)

27

11. *Dupl.*
Panegyricus:

ILLVSTRISSIMO AT-
QUE CELSISSIMO PRINCIPI
ac Domino,

DN. VDALRICO,
DVCI MEGAPOLITANO,
Principi vetustæ gentis Henetæ, Comiti
Sverinensi, terrarum Rostochij
& Stargardiæ Domi-
no :

XIX. MARTII

*Urbem suam Rostochium invisendi
Academiam gratia ingredienti : Domino
suo clementissimo :*

Accedente Magnifici Acad. Rectoris consensu :

Scriptus à

IOANNE SIMONIO, M.
Oratoriæ professore publico.

ANNO M D X C I X.

Typis Reusnerianis.

Ex
Bibliotheca
Academica
Rostochiensis

SI Deo optimo Maximo, pio Aca-
demiarum auctori & conservato-
ri, pro immortalibus ejus in nos
remque hanc literariam meritis
unquam læti gratias, vel majores
nostri vel nos ipsi egimus: profe-
ctò decet hoc tempore, quo tu, Il-
lustrissime Celsissimeq; princeps ac Domine, Domi-
ne V D A L R I C E, clarissimum principum
Germaniæ lumen, Domine ac Patrone Clementissi-
me, hanc urbem tuam maximo cum universi nostri
ordinis bonorumq; omnium applausu, visendi Aca-
demiæ gratiâ, ingressus es: ut ad agendas Deo gra-
tias animos linguas & corda nostra exuscitemus,
atq; ut hanc mentem gestu quodam læticiæ declare-
mus. Cum enim non tantum scripta, sed etiam na-
ta lex sit, quam non solum ex decem Tabulis didici-
mus, verum ex ipsa etiam natura expressimus, ut ei
cui multum nos debere sciamus, multum quoq; debe-
re, neq; id inviti aut tristes, profiteamur: meritò
atq; optimo jure, quæ communiter ab omnium ho-
minum multitudine in rebus prosperis & ad volun-
tatem fluentibus, grati animi lætissima, ac propè
exultans vox editur, eadem hodierno quoq; die ex-
audiri debet à nobis, quotquot sentimus atq; intel-
ligimus, quanta in hanc Academiæ & quam incre-
dibilia beneficia à Deo & antea collata sint, & hac
præsertim luce conferantur. Est enim huius diei pro-
meritorum magnitudo tanta, ut cætera omnia bona,
quæ à superioribus temporibus in hanc Academi-
am, nu-

am, numero ferè infinita, multitudine penè innumera-
bilia, tanquam ex fonte quòdam divino proma-
narunt, facilè superet, & si non longo, aliquo tamen
intervallo, post se relinquat. Nam cum cætera tem-
pora vel lætissimum huius Academiæ initium fece-
rint, & literarum studia atq; colendi ea honestissi-
mam rationem, nostris hominibus ad hunc Balthici
littoris angulum tum habitantibus antea ignotam,
aperuerint: vel clarissimum hoc pietatis & Musarum
domicilium, urgentibus propemodum fatis in
maximas diversasq; calamitatū difficultates conje-
ctum, Dei immortalis summo erga illud amore, labo-
ribus, consilijs, periculisq; præstantium & religiosorum
virorum ex flamma atq; ferro, ac penè ex faucibus
fati ereptum restituerint: hic ille dies est, qui
quasi aliquod signum sustulit ad benè sperandum de
hac eadem condita atq; restituta Academia conser-
vanda atq; amplificanda, deq; præsidijs stabilitatis
perpetuò futuræ suppeditandis. Quare cum cæteri
dies majoribus nostris jucundi, nobis grati fuerint:
tum hodiernus dies illustris & in honore apud nos
posterorq; nostros debet esse; læticiæ autem volu-
ptatem tantam afferre, quantam reipub: literariæ sa-
lus, ejusdemq; ad posteros propagandæ cupiditas
unicuiq; non ignavo nec malo hujus Academiæ civi
afferre potest. Quæ cum ita sint, non potui, nec pro
mea singulari in T. C. observantia, proq; muneris,
mihi in hac Academia clementissimè à T. C. deman-
dati, ratione aliter facere debui, accedente imprimis
eorum, quorum & apud me auctoritas plurimum va-
let, & apud mei ordinis omnes peræquè valere de-
bet voluntate: quin hoc die, quem tua, Celsissime
Princeps, præsentia, quam solis luce ferè clariorem
aspi-

aspicimus, ea quæ nobis in isto advētu tuo digna cū admiratione, tum grati animi memoria, atq; speciosa videantur, palam apud T. C. profiterer. Tu modò, Illustrissime Celsissimeq; Princeps, cuius jucundissimo adventu, non solum hæc civitas exhilarata est, sed muri etiam ipsius urbis, atq; adeò huius Academiæ parietes mirificè recreari nobis visi sunt, paulisper animum tuum clementissimum huc converte, ut publica hominum nobilissimorum & doctissimorum, quos tibi clementissimè adiunxisti, lætitia & gratulatione, me dicente, virtutes tuas, & quæ isto ad hanc Academiam visendam adventu nobis per te divinitus data & concessa sunt, bona, clementissimo vultu recognoscas. Equidem, quantum ad me pertinet, etiam atq; etiam omni labore contentam, ut laudatissimæ celsitudinis tuæ moderationi oratio mea respondeat: nec minus considerabo, quid aures tuæ clementissimæ veritatisq; studiosissimæ ferre possint, quam quid huic festivitati debeatur. Quod si tantam mihi dicendi copiam vel natura vel institutio largita fuisset, quantam tuarum virtutum maiestas postulabat: non est mihi dubium, quin omnes tuas laudes, non dicam percenserē enumerando, sed complecterer orando. Sed ingenij mei vires perexiguæ sunt: laudum autem tuarum magnitudo tanta est, ut eam oratio mea reformidet. Veretur enim magnoperè, ne, si tuam incredibilem, ac propè divinam virtutem, quæ iisdem, quibus seculorum omnium memoria terminis continebitur, modicis huiusce dictionis perangustæ finibus coarctare voluerit; eam culpa sua deterat. Itaq; alij, quibus uberius dicendi flumen tributum est, honestissimas quasq; vivendi, & laudatissimas gubernandæ Reipub: rationes,

tionem, ab ineunte ætate à te susceptas & pertractatas, atq; ad hoc usq; tempus perductas commemorent; virtutumq; tuarum memoriam literarum monumentis ad posteros quàm felicissimè propagent: Mihi in hoc tempore satis fuerit, si huius diei rationes, quibus superiores omnes laudes tuas vincere mihi visus es, exponam & oratione complectar. In quo tamen ipso si me magis parcū quàm nimium animadverteris, dabis mihi, quæ tua est insignis clementia, veniam: sicq; cogitabis: etiam Deum ipsum, cuius tu in terris vices geris, non tam accuratis adorantium precibus, quam innocentia & sanctitate lætari & gaudere.

Soleo itaq; mihi sæpè ob oculos proponere duo illa vitæ nostræ, munere quodam divino, concessa ac tributa propugnacula, in quorum tutela omnia nostra divina & humana latent; Arma dico & literas. Ex quibus cum utrumq; suo genere sit præstantissimum: cum utrumq; ad generis humani salutem plurimum momenti afferant, tamen si alterum alteri, quemadmodum aurum auro, comparetur: non dubitans confirmare ausim, literarum studia longè armis præstare. Est quidem magnificè à Cicerone scriptum: militarem virtutem populo Romano nomen, ipsi urbi Romæ imperium peperisse: omnesq; urbanas res, omnia quæ in vita sunt præclara latere in præsidio bellicæ virtutis. Est hoc, inquam, magnificè à Cicerone scriptum. Verum enimverò si contentione artium facta recto iudicio rem æstimemus, nullum est dubium, quin longè major videatur gloria literarum. Nam ut ut hæc sint de militari virtute certissima & verissima: tamen inficias ire potest nemo; & arma, nisi consilio & prudentia

dentia regantur, ijs, qui ea tractarunt, sæpenuerò plus detrimenti quàm commodi attulisse: neq; ea quæ armis parta erant, conservari posse, si ijs, qui peperissent, domi consilium non esset. Nam, per Deum immortalem, quis navem mihi dirigat sine ferro, quod affricuit fiderites? & quis bellum gubernabit sine mente, quam afflavit prudentia? Quasi Cyclops poëtarum, cui lumen ademptum, est Imperator is, cui abest oculus hic mentis: sine quo apparatus omnes bellici sunt fumus, viri funus. Nec verbis ostendi opus: periculo atq; negotijs comperitum est, ingenium in bello plurimum posse: magnosq; Duces plura consilio quàm vi perfecisse. Testatur id C. Iulij Cæsaris vox affirmantis, non minus esse Imperatoris consilio superare quàm gladio. Testantur id Carthaginieneses, qui duces bella pravo consilio gerentes, etiamsi prospera fortuna subsecuta esset, cruci tamen suffigebant: quod benè gesserant. Deorum immortalium adiutorio; quod malè commiserant, ipsorum culpæ imputantes. Neq; id ipsum sanè immeritò. nam, etsi multum cum in omni, tum in re militari posse videtur fortuna, quæ se in huius societatem administrationis offert: tamen profectò consilij quoq; magnæ & validæ hic partes sunt: ab eoq; bono illa ferè bona fluunt. Quam equidem prudentiam si quis existimet, non ex literis sapientum & disertorum potius, quam ex unius atq; alterius belli, in quo Imperatorem illum, literarum planè rudem, fortuna exercuerit, scientia comparari: is in præcipuo quodam errore, & rerum magnarum ignoratione versatur. Omnia sunt pernoscenda prudenti Imperatori, omnia cogitanda, omnia dispicienda, omnia pertimescenda; nihil eius scientiam

tiam fugere debet, sive quid faciendum ante pugnam, sive in pugna, sive post pugnam, sive in obsidionibus urbium; idque deliberato, vel si consilium ex hasta petendum: quarum rerum tanta est & tam multiplex varietas, quanta esse potest vel hostium, vel locorum, vel temporum, vel inexpectato supervenientis alicuius mali diversitas. Eidem præterea Imperatori constituenda militaria, judicia: comprimendæ multorum libidines: compescenda, Martis effrænata audacia: omnia denique in exercitu, ne is cupiditatibus vel otio vel fame dilapsus fluat, severis legibus & summa cum industria vincienda sunt: ut dubitari non debeat, quin ad hoc ipsum Imperatorium munus reliquæ omnes virtutes, tanquam administræ, conducendæ sint. Quæ omnia si in unius vitæ usu existere possunt, quis ejusmodi virum à perfectione Imperatoriæ virtutis abesse negabit? Quod si verò hoc & ratio doctis & experientia indoctis dicitur; tam diffusum esse rerum agenda- rum & tam latè patentem campum, ut ei decurrendo fugacitas vitæ unius hominis, quantumvis longævi, nequaquam par sit: ecquis adeò erit, aut rerum humanarum ignarus, aut sui oblitus, ut quod nemini mortalium contigit, id uni homini accidisse affirmet, ut nullam rem in militari usu positam existimet, quam ille unus experiundo non cognoverit? Quare cum rerum, ex quibus prudentia efficitur, varietas sit, eaque maior, quàm ut illi discendæ vita unius hominis adæquari possit: Deus, optimè consultum cupiens generi humano, literas dedit, quæ nobis imagines expressas proponant, non solum ad intuendum, sed etiam ad penitus cognoscendum atque imitandum ea, quæ ubique terrarum sunt, fiunt & accidunt.

cidunt. Ex his literis prudentiam militarem ferè
hauriri constat: ut nisi hoc lumen accedat, cætera
quæ armorum propria sunt, jaceant in tenebris vel
errore. Te Mars cristata galea, te missilibus, te ha-
sta condecorat: literæ te sapientia armant, quâ cir-
cumspectè, quicumq; tandem casus ingruat, illa in-
duas & tractes. Te Mars exuscitat, ut eò, quò inten-
dis, maturè cum exercitu pervenias: literæ te ex pe-
riculis, in quæ ob nimis vel præpoperum vel lentum
adventum incideras, eripiunt & evolvunt. Te
Mars ad intendenda muris hostilibus arietes, ma-
chinas, fulmina, vim, impellit: literæ, consilio omnia
prius quàm armis experiunda esse, te commonefa-
ciunt. Te victoriæ crudelitas extimulat: literæ ad
clementiam te revocant, & ad victoriæ victoriam,
tibi facem lucent. Te Martis fortuna in militum in-
solentiam conjicit, & corona hominum furiosorum
cingit: tibi literæ artes subministrant, ut consilio
tumultuantium furores comprimas, concitatum mi-
litem flectas, seditioni resistas: ut non mirum, si ob
literarum scientiam homines, etiam ij, qui nunquam
aciem viderint, Imperatoriam aut huic proximam,
in bello dignitatem consecutos legamus. Non du-
bito quin hoc, quod dico, ijs, qui præter flammam &
mortem nil spirant, paradoxon videatur. Quid e-
nim, inquit, Apollinis fidibus rei est cum cornu-
um stridore? quid verba elumbia proficient, ubi ar-
mis rem geri strenuè oportet? quid autem militibus
cum cerebrosa ista prudentia? quos non mitris re-
dimicula habentibus, sed galea ferrea: non stilo, sed
hasta: non sententiolis, quibus illi Philosophi, non
secus atq; conchis imbricatis Iacobitæ, circumflu-
unt, sed hostem rectè ferientibus missilibus instru-
ctos

B

ctos

Etos esse decet? Sed cum illis, qui ita sentiunt, nihil detraho; tum generosis militibus, qui uberioris militaris scientiæ consequendæ causâ vel Homerum vel Xenophontem, vel Livium, vel Vegetium è manibus nunquam deponunt; veram hanc videri orationem meam non diffido: ut qui ipsi intelligant, seculorum omnium historijs comprobata esse ea, quæ in hac artium, suo genere præstantissimarum, contentione à me dicuntur; ut literarum scientiam, propterea etiam quod bello parta, conservandi rationem teneat, virtuti bellicæ antestare censeamus. Quid enim aliud, quàm inopiam consilij existimabimus causæ esse, cur bellicosissimæ gentes, quæ olim in puppi quasi sedebant, & clavum tenebant, nunc ex eo loco dejectæ vix in sentina locum habent? Quid, nisi inopia, consilij, Hunnos, quid Gotos, quid Herulos, quid Vandalos, ex Europa, Asia, Africa, quas orbis partes illæ gentes armis quondam invaserant, iterum eiecit, ut earum possessionem ad posteros nullo modo transmitterent? At Romani cum hoc summa quadam felicitate consecuti essent, ut Musicam cum Gymnastica; id quod Plato voluit; jungerent: non tantum gentes multitudine innumerabiles, locis infinitas, omni copiarum genere abundantes, in suam potestatem redegerunt: sed imperium illud suum, quod tantum fuit, ut non rarò magnitudine sua laboraret, per multa seculorū spatia tutati sunt & conservarunt. Quod si quis hæc tanquam ex vetustate nimis longè repetita putaverit: is, quæso, animum oculosq; in florentissimam & clarissimam Imperij germanici repub: intendat. Quod enim Germania communis omnium nostrum & suavissima patria, inde usq; ab auspiciatissimis

simis Caroli Magni temporibus, ea quæ in rebus humanis summa putantur, in hunc usq; diem felicissimè conservavit: quod gladios in se & rempub: toties districtos retudit: quod cruentos mucrones à civium suorum jugulis toties rejecit: quod sibi suisq; urbibus, templis, domicilijs, agris, toties circumdatos ignes restinxit, & jam propè etiam subjectos ut restinguat, tantoperè laborat; id primum quidem Deo, deinde post Deum, vigilijs & tot Clarissimorum per Germaniam principum doctissimis atq; prudentissimis consilijs debemus. Neq; exempla nos destituunt eorum, quibus nobiscum idem est sensus: quos si apud T. C. cumulare vellem, quid aliud quam actum agerem? Vnum tamen præstantissimi Regis Arragoniæ Alphonsi exemplum non existimabam relatu indignum nec auditu injucundum fore. Is enim Alphonsus interrogatus à quodam: utri rei in tanto rerum bellicarum successu plus se debere fateretur? libris an armis? **EX LIBRIS** respondit, & arma & armorum jura didici. Egregiam profectò & Alphonso Rege dignam vocem! qua quid posset ad studium comparandæ militaris prudentiæ dici pulcrius, quid verius, quid aptius? Meminimus Scipionem illum Africanum calumnianti cuidam, quod parum strenuus esset bellator, respondisse: Imperatorem me mater, non bellatorem genuit. præclare ille quidem. Significabat enim, ingenerata esse Homini ut cæterarum virtutum, ita prudentiæ quoq; semina: eamq; prudentiam plus habere momenti in Imperatore, quam vires in prælijs. Sed lubricus est naturæ locus. haud enim raro fit, ut virtutum argumenta mentibus insita, veterno quodam obruantur, aut pravo cultu corrumpantur,

nisi doctrina, tanquam culturâ, exuscitentur, foveantur atq; adolescant. Quare sapientissimè Rex Alphonfus ad militarem prudentiam non tam factum, quam doctum; non tam natum quam institutum se profitebatur. quin imò omnem belligerandi, & quæ bello parta erant tuendi rationem, atq; adeò seipsum, quantumcūq; esset, qui certè maximus erat, totum se literis acceptum ferebat. Nec verò tantum prudentia in Duce desideratur: sed eundem etiam ea facultate præditum esse oportet, ut dicendo possit tenere militum cœtus, mentes ad prælium incitare, voluntates impellere quò velit, unde autem velit deducere. Vt enim nullo numero est robur militare, si miles sit sine pectore; ut nihil valet virtus ducis, si sit temeraria: sic nulla est imperatoris dignitas, si fuerit indiserta. Perlustra omnes historias: perscrutare omnium insignium imperatorum castra: aut ipsos duces benè dicendi facultate præcelluisse deprehendes, aut habuisse secum viros, qui prudentia & eloquio præstarent. Ac ne alijs commemorandis T. C. molestus sim, quis Alexandrum illum Magnū ignorat ab Isocrate vocari oratorem? Quis C. Iulium Cæsarem nescit? cui Tyrtæus ignotus est, oratione Iuventutem ad usum militare excitare, & excitatos animos ut vincerent impellere solitus? Lubentes præterimus Valerium, Popilium, Camillū, Menenium Agrippam; quos utrunq; & bonos Imperatores & bonos oratores fuisse constat; qui languentem exercitū animare, terga dantem sistere, fluctuantem compefcere, tumultuantem sedare, orationis quadam divinitate potuerunt. Cum enim orationē dico, non intelligo quandam inanis sonitus insaniam, sed orationem talem, quæ ex rerum magnarum cognitio-

gnitione efflorescat atq; redundet. Homerus autē Agamemnoni, regi illi regum, Nestora adjungit; Maro Æneæ, duci tanto, quanta est Virgiliana poësis, Ilionea associat: viros in Reipub: maximis gravissimisq; causis cognitos, & imprimis probatos, summosq; oratores. Sed & Pyrrhus Cynea oratore usus est: de quo quidem ipse Rex confiteri non erubuit, ut diceret: plures ab ipso Cynea orando subactas esse urbes, quam à se expugnando superatas. Quid dicemus de Philippo Macedone, cui unius Demosthenis stilus formidabilior erat, quam omnes totius Græciæ triremes? Taceo Trajanum Imperatorem Romanum: prætereo Arfacem Parthorum: silentio involvo Mithridatem Ponti: ex quibus cum ille esset prudentissimus, iste bellator felicissimus, & barbarus etiam: hic deniq; bellicosissimus juxtà atq; doctissimus: tamen tanti Principes nunquam voluerunt non herere sibi viros prudentia & eloquentia præstantes. Sciebant magnates illi, planeq; perspectum habebant: maximum ad gubernanda cum pacis tum belli tempora robur inesse, non tam in manu, quam consilio, non tam cestra, quam stilo, non tam in verberibus infligendis, quam in verbis prudenter & cum laude fundendis. Vnde autem illa, quæ haud postrema scientiæ militaris pars est, unde inquam, illa tractandi oratione animos militares ratio, prudentiæ illa administra & comes, nisi ex literis? Perfectum itaq; illud est, ut opinor, longè majorem gloriam esse literarum, quam armorum: cum literæ sine armorum cognitione partes suas tueri possint: arma, & ea quæ his parta sunt, sine literis consistere vix possint.

Quãtò ergo literæ majores sunt armis, tãtò majus

B 3

est li-

est literarum quam belli curam suscepisse : tantò divinius est Academiam fundare , quam Troiam vastare. Quod cum intelligerent homines prudentes, semper scholis & Academijs instituendis operam navarunt. Ac primam omnium Academiam publicam à Regibus Palæstinis conditam fuisse Dabiride, quæ Vrbs fuit Phœnicum, Annius in Xenophontem probat : quam propterea in sacris literis Kiriahsepher, hoc est, civitatem libri vocari quidam existimant. Antiquissima perhibetur & illa Schola, quæ Memphi fuit, sapientiæ studio olim florentissima, Abrahami Patriarchæ auspicijs primum erecta. Et recessus ille Parthenopæus, in quem & ob loci amœnitatem, & disciplinarum ingenuarum varietatem, & eloquentiæ culturam Sirenes Reginae peregrinos attraxisse commemorantur; vel ex fabula Vlyssis Homerica notus est. Mitto Alexandrinam, Ægypti : Carthaginensem Africae : Atheniensem Græciæ : Goënsensem Indiæ : Massiliensem Galliæ : Byzantinam Thraciæ : Cæsariensem Cappadocum : Marocensem Mauritaniam : Monensem Scotiæ, & alias per orbem terrarum Academias, vel à Regibus vel à Rebuspub: olim institutas, & optimarum artium studio partim quondam, partim hoc etiam tēpore florentissimas. Nec dicam de privatis Italiæ Academijs, quæ hodiè inter viros ingenio & genere nobiles in singulis ferè Urbibus, honestissima fallendi temporis causa, frequentari dicuntur : ex quibus Intronatorum apud Senēses, Sicientum apud Bononienses, Constantum apud Patavinos præcipuè celebrantur. Mitto hæc omnia tanquam à nobis vel memoria vel loco remotiora. Germaniam mihi aliquis

aliquis aspiciat, & eamq; uno, si possit, intuitu, & quasq; in ea florentissimas Academias, aspiciat. Ex quo enim tempore Germani nostri per Carolum Magnum ab illa, pro qua Duce Witikindo totos triginta tres annos, tanquam pro aris & focis, dimicaverant, Idolomania deiecti, Christo se submiserunt: ex eo tempore per Germaniam, Academiæ quàm plurimæ excitatæ fuerunt. Etenim ipse Carolus pro ea, qua in Religionem inflammatus erat, pietate, cū alias alibi Scholas, & Academias, tum in Germania primus primum Collegium, idq; Osnaburgi, à fundamentis excitavit, excitatum amplissimis beneficijs magnificentissimè ornavit; eiq; doctores, viros pietate atq; doctrina illustres, præfecit: quibus nominatim expressèq; edixit, tum ut utriusq; & Græcæ & latinæ linguæ auctores bonos ad juventutem explicarent; tum ut hic labor professorum sempiternus esset. Quod exemplum Principes Germaniæ secuti passim, primum cœnobija, postea Academias erexerunt: non ut lupanaria & Bachi Venerisq; popinæ, sed ut Pietatis atque eruditionis officinæ essent.

Sed adhuc nimis longinqua loquor. Itaq; propius ad id, quod volo, devenio. Iamq; mihi occurrat felicissimum illud tempus: in mentem venit lætissimus ille à Christo nato 1419. annus: memoria repeto illas pridianas Idus Septembris; quibus hæc Academia, à Celsissimis & Illustrissimis Ducibus Megapolitanis IOHANNE & ALBERTO patruelibus, C. T. majoribus: nec non Amplissimo huius Urbis Senatu, literarum & disciplinæ causa erecta est. O præclarum illum diem! O pridianas Idus faustas! O vos Academiæ huius parentes augustif-

gustifsimos! O omnium literis atq; prædicatione,
dignifsimos Principes Senatoriosq; viros! Nomi-
nis vestri quoties in Academia huius subfellijs mē-
tio fit, toties lætari propemodum videntur eius pa-
rietes, gaudere subfella, subsultare cathedræ. Ve-
stro beneficio in hunc Balthici littoris angulum Li-
teræ & artes humaniores, quæ hinc penitus exulare
videbantur, primum deductæ venerunt. Vestris, vi-
ri clarifsimi, auspicijs, Academia huius parietes &
tectæ primum erectæ extiterunt: eademq; vobis au-
ctoribus, eorumq; qui vobis successerunt, liberali-
tate, eâq; eximia ac penè incredibili ad hanc com-
moditatem, ad hunc splendorem, ad hanc propè
magnificentiam, quam felicifsimè pervenerunt.
Non diffiteor equidem, à primis Academia incuna-
bulis intercessisse varia tempora, quæ multis & ma-
ximis difficultatibus hanc Rempub: literariam agi-
tarunt & penè conquassarunt. Verum quod statim
ferè in infantia sua hæc Academia, Pontificis in hæc
urbem ira exacerbati, non secus atq; fulminis cuius-
dam, vel terebrantis vel dissipantis, metu ex hoc lo-
co fugere, & Gryphiswaldium migrare coacta fue-
rit; miserijs temporum tribuo. Quod non continuò
colligere sese & confirmare & ad pristinas vires re-
dire potuit: & cum redijt, quod tamen, perinde ut
mare tempestatum conversiones, ita varias adver-
sæ fortunæ, nunc peste, nunc bello, nunc incendijs
illam miserè divexantis mutationes experta sit;
communi rerum conditioni asigno. Quod autem
ex tot periculis erepta in hanc urbem, tanquam è
naufragio, reliquias toties contulit, quod ex fatali-
bus temporum calamitatibus toties recreata est,
quod toties revixit; id verò felicitatis & ingentis
felici-

felicitatis esse agnosco & prædico, & juxta Deum Parentibus ac nutritijs huius Academiae acceptum ferendum censeo. Ne mihi, quæso, Illustrissime Princeps, des vitio, si propero, quando insistendum esset; siq; Majorum delineata solum & quasi penicillo involuta beneficia propono, quæ forent pingēda & explicanda ad unguem. nam ad finem orationis propero.

Cum itaq; cæteris omnibus, qui hanc Academiam crearunt, aluerunt, confirmarunt, nihil non debemus: tum tibi imprimis, celsissime Princeps VDALRICE, Pater Patriæ Clementissime: Tuæ item Celsitudinis fratri, illustrissimo quondam, beatissimæ recordationis Duci, Ioanni Alberto; nec non Amplissimo huius Urbis Senatui, Academia, hæc splendorem, ornamenta, vitam deniq; ipsam debet, planeq; se in ære vestro esse profitetur: ut videatur ipsi Deus immortalis, etiamsi pœnas ab hoc orbe nostro Balthico, ob hominum delicta, aliquando expetiverat, qui calamitates tantas & tam multiplices excitaverat, placatus tandem omnem spem non modò salutis, sed etiam stabilitatis ad vestra illa tempora, vestramq; clementiam & sapientiam reservasse & contulisse. Vos huius Academiae ex calamitosissimo superiorum temporum naufragio tabulas reliquas religiosissimè collegistis. Vos illas sapientiæ & pietatis domos, quæ tempestatum asperitate in cineres & rudera resederant, resuscitastis. Vos temporum difficultatibus, quasi aggeribus quibusdam, indignissimè obstructos sacratissimos Musarum fontes aperuistis. Vos viros in omni doctrinarum genere præstantissimos, vestris

C

sumpti-

sumtibus accersivistis; accersitos docendi muneri
præfecistis, præfectos summa benevolentia comple-
xi estis. Gratulamur publico docentium ordini re-
ditus amplissimos stabilitos, honestissimaq; stipen-
dia decreta esse? Vos decrevistis. Admiramur dis-
fidia & controversias, quæ, nescio ob quas causas,
ortæ, hanc Academiam aliquando labefactaturæ
videbantur, sublatas, & concordiam concilatam?
Vos conciliastis. Lætatur verbi divini puritatem,
magni Lutheri ministerio ad Apostolicum splendo-
rem revocatam, intra hos Academiæ parietes tradi
fidelissimè, explicari lucidissimè, inculcari diligen-
tissimè, atque hac ratione veram ad cælum nostris
quoq; hominibus patefactã esse viam? Vos vestro
beneficio patefecistis. O clementiam! ô benigni-
tatem! ô sedulitatem! ô providentiã, quæ non mo-
dò humanitatem complexa est, sed cælum quoque
ipsum, ut sic loquar, ad suorum usum divinitus re-
degit! Laudent alij expugnatas urbes: prædicent
vastata regna: mirificè verbis extollant cælum ter-
ræ bellorum turbibus mistum. His vestris bene-
ficijs, quod divinius, quod præstantius, quod ad im-
mortalitatem commendatius sit: inveniri profe-
ctò nihil potest.

Atq; hæc quidem vestra in hanc Academiam
promerita maxima & sempiternis gloriæ atq; ho-
norum monumentis digna esse, quis non videt? Sed
tamen majora mihi videntur illa, quorum hodie-
nus dies initium attulit. Nam & amplissima decre-
ta, quibus ornati sumus, & tutela ac præsidium,
quo defensi sumus, & auctoritas, qua communiti
sumus; ea omnia hoc tuæ C. exoptatissimo adven-
tu sta-

tu stabilientur atq; confirmabuntur. Videbantur tempora incidisse, quæ Academiæ huius memoriam & curam in animis Principum virorum oblitterassent. Non obscura erant quorundam de studijs bonarum artium iudicia. Patebant nonnullorum, fortè non malorum, nescio qui sensus. Metuebantur & alia quædam interiora, ex quibus igniculus exortus serperet latius, & damni non nihil daret. Harum rerum omnium scrupulum ex animis hominum hodiernus dies eximet. Ostendit enim & Principi tam benignissimo tamq; clementissimo curæ esse hanc Scholam: & iudicia quorundam esse vana, & vocationes infanientis sapientiæ contemnendas esse. Errores autem, si qui fuerint, idem dies animis bonorum eripiet, & has tenebras Illustrissimi præsentia, tanquam lumine quodam solari, discutiet. Cesset igitur metus: taceât iudicia: quiescant voces. Tu, Celsissime Princeps, tuo adventu quanti faceres hanc tuam Academiam ostendisti. Tu quam tibi salus Academiæ tuæ curæ sit, quanto perè discipulorum conatus promotum benignissimè cupias, docuisti. Tu, quam graviter exosos habeas barbaros literarum contemtores; quam detesteris Centauros, & Lapithas, humanitatis ofores; quam execreris Iulianos bonarum linguarum eversores, cum alias sæpè, tum hoc ipso adventu tuo planum fecisti; huiusq; clementissimi tui Iudicij exemplum gloriosum & immortale ad omnem posteritatem proposuisti. Præclarum sanè exemplum! præclarum animi tui testimonium! quo quid ad mutandas hominum voluntates, & ad spem de stabilitate huius Academiæ optimam iniiciendam confirmandamq;

damq; magis potest esse idoneum? Extant jam tot
annos cum summa omnium approbatione, & toti-
us orbis verè Christiani applausu verissima præco-
nia summi T. C. studij amplificandæ Relligionis;
summæ fidei erga Rempub: inauditæ operæ in co-
gnoscendis subditorum causis: summæ in malos se-
veritatis, in bonos clementiæ divinæ: summi amo-
ris in scholas: summæ curæ bene merendi de suis,
de vicinis, de finitimis, de exteris, de vivis, de poste-
ris: summi officij regij erga omnes. Hæc cum jam
tot annos extent, tum hac præsertim rerum omnium
perturbatione; ubi castra Hispanica in Westpha-
lia contra Rempub. in ipsis Germaniæ agris collo-
cata videmus, & in dies singulos hostium numerum
crescere fama, atq; auditione accipimus; vigiliæ
tuas, tuos labores, tuam in Rempub. fidem, tuas pro
Germaniæ libertate, susceptas ista tua ingrave-
scente ætate profectioes cum summa omnium, ho-
minum admiratione atq; exspectatione conspiciun-
tur. Sed Clemētissimi tui Celsissimiq; animi præco-
nium, quod pace dicam tua, expressius existit nul-
lum, quam hoc ipsum, quod jam est in oculis & ore,
omnium: quod & vivis tua in Ecclesiam, in Aca-
demiæ, in Scholas, in patriam beneficia universa,
ob oculos uno quasi intuitu spectanda exponit: &
promerita eadem tua in arce quadam Phidiæ collo-
cat, unde oculis omnium hominum, qui futuri sunt,
exposita longè lateq; per totum Christianum or-
bem omnibus seculis conspiciantur.

Itaq; dum Musæ erunt, Celsissime Princeps,
loquentur istum diem, quo tu jam 71. ætatis annum
ingres-

ingressus; quæ ætas vacationem à negotiorum,
omnium procuratione, suo sibi quodammodo
jure vendicat; non captandæ auræ popularis
studio impulsus, sed tuo iudicio eoq; verè heroi-
co adductus; Academiam tuam maximorum vi-
rorum, Nabugdonosoris, Cn. Pompeij, Caroli
Magni exemplo invisisti, & tua præsentia exhila-
rasti. Hunc, inquam, diem prædicabunt Musæ:
quæ tecum tacite ita quodammodo loqui viden-
tur: Est hoc Illustrissimo generi tuo, Celsissime,
Princeps VDALRICE, divino quodam mu-
nere concessum, ut, vobis nascentibus, lux quæ-
dam clarissima nobis Musis semper oboriatur.
Equidem cum grata memoria repetimus Ioannis
Theologi ex cathedra Lutetiana, sæpè à nobis
auditas voces: cum Ioannis & Alberti patrue-
lium in nos uberrimè collata beneficia recor-
damur: cum Henrici, cum Magni, cum Ioan-
nis Alberti, cum cæterorum Megapolitanorum,
Ducum nobis contestatam voluntatem animo
complectimur: tum & mortuis quietem & vivis
salutem precamur, nobis autem verè & ex ani-
mo gratulamur. Huius autem, Celsissime Prin-
ceps, tui beneficij, quo & majorum tuorum &
tua ipsius in nos promerita non tantum augen-
tur, sed ad posteritatē etiam conservabuntur, tan-
ta est magnitudo, ut quibus laudibus efferamus,
quibus studijs prosequamur, qua benevolentia
complectamur, ferè nesciamus. Hoc unum,
quod in manu nostra positum habemus, tibi tu-
oq; illustrissimo generi reverenter offerimus:
dum angulus erit in orbe Christiano, in quo vi-

gebit nostrum nomen, non desistemus nomen,
tuum illustrare, ut omnis posteritas de tua & cel-
sissimæ familiæ tuæ in nos tam præclara volun-
tate loquatur, tuaq; beneficia, non senescant,
sed vigeant seclis innumerabilibus. Hæc Celsis-
sime Princeps, tecum Musæ, dum tacent, loquun-
tur. id quod nos quoq; agnoscimus & facimus.
neq; tantum qui vivimus, qui te præsentem in-
tuemur, qui tuam mentem sensusq;, qua par est,
subiectione in hoc tempore cernimus: tibi gra-
tias tantas, quantas hæ pectorum nostrorum an-
gustia capere possunt maximas agimus, & in o-
mni vitæ cursu agemus, huncq; diem prædicabi-
mus: sed celebrabunt etiam huius Academiæ
parietes, dum erunt, qui intra eos religionem do-
ceant: qui juris & legum doctrinam evolvant: &
dum vox de ratione conservandi corporis hu-
mani exaudietur: dum ad prudentiam, ad justiti-
am, ad temperantiam, ad fortitudinem juven-
tus intra eosdem instituetur: dum erunt, qui
quid in terris, quid in mari, quid in cælo, deniq;
in universo ambitu fuerit, animo investigent,
mente penetrent, ingenio comprehendant, elo-
quentia exornent, & inclytis literarum monu-
mentis prodant. Tu quoq; Celsissime Princeps,
ipse olim in beatissimum illum Heroum cœtum
allectus, ubi ad tuos ex tam illustri, & bonis per-
petuæ felicitatis omnibus circumfluente loco
despexeris, videbis in his C. T. terris, Deo dan-
te, religionem veram florere: juventutem non
tantum in civitatibus, sed in villis etiam & op-
pidis rectè & liberaliter institui: jus & justitiam
admi-

administrari : hunc tuorum civium in latinis , il-
lum in Græcis , alium in Hebraicis literis : hunc
in dicendi facultate , illum in cæli conversionibus
ac moribus in Sphæra illigatis demonstrandis :
hunc in arte depellendi morbos , illum in omni
pietatis ac humanitatis studio excellere . videbis :
sentiesq̃ ; communi gratæ posteritatis voce Deo
gratias agi , qui T. C. excitaverit , ut hoc die Aca-
demiã ad posteros propagares : unde tanquam
ex equo Trojano effunderent sese clarissimi Ho-
mines , qui Ecclesiæ , qui Reipub : qui Academijs ,
qui Scholis , qui domibus singulis cum laude præ-
essent . Hæc olim in coetu Beatorum , Celsissime
Princeps , collocatus videbis , istoq̃ ; tuo tam ex-
cellenti bono gaudebis . Interea diu in his terris
fruere isto labore , ista vigilantia , ista liberalitate :
fruere inquam , & fruere apud nos diu : nec gra-
vabere , quæ est tua insignis clementia , unâ cum
amplissimo huius urbis senatu , ad priora ista in-
hanc Academiã promerita hoc addere , ut quam
semel exornandam suscepistis , eandem augeatis
& amplificetis . Hanc vestram tam eximiam bo-
nitatem , tum nos omnes & singuli , quos vestra
clementia & benignitate voluistis publico docen-
di muneri in hoc tempore præfectos , gratis ani-
mis reverenter & agnoscemus & conservabi-
mus : tum studiosorum lectissima corona inte-
gritate vitæ conspicua , assiduitate in studijs in-
defessa promereri conabitur : Omnes autem
tam docentes quam discentes id certatim ope-
ram dabimus , ut tam clementissimus & tam be-
nefici huius Academiæ patroni intelligant : no-
bis ra-

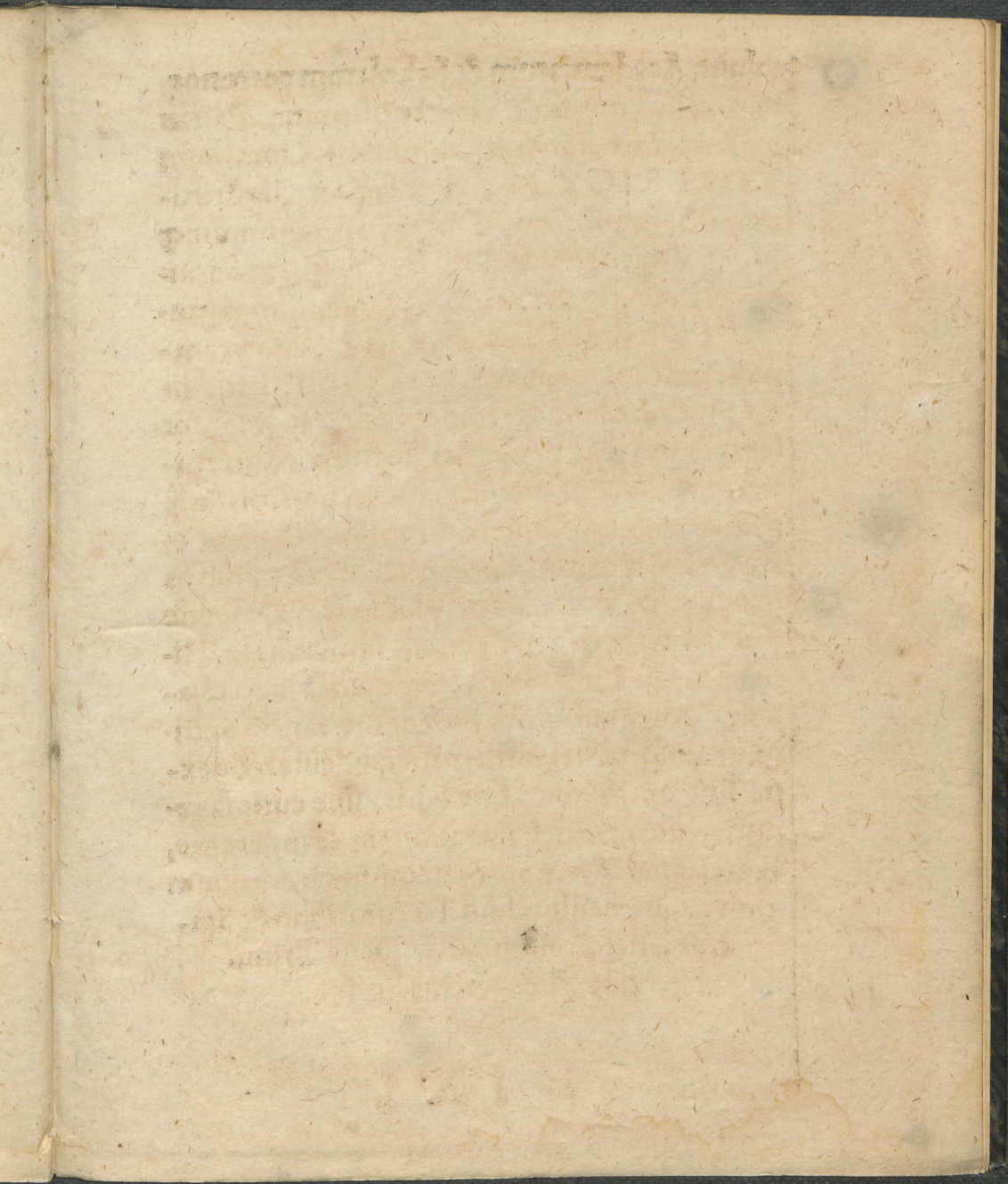
bis rationem esse cum virtute, non desidia: cum dignitate, non voluptate: cum labore, non otio: cum laude, non turpitudine: cum pietate, non perversia: ut quoties de hac repub: literaria cogitabunt, quoties hodierni diei memoriam animo repetent, toties de maximis suis in gratam posteritatem beneficijs, toties de singulari Dei immortalis, à cuius numine ducti ad tam divinam sollicitudinem atq; curam se demiserunt, clementia cogitent, & sibi congratulentur.

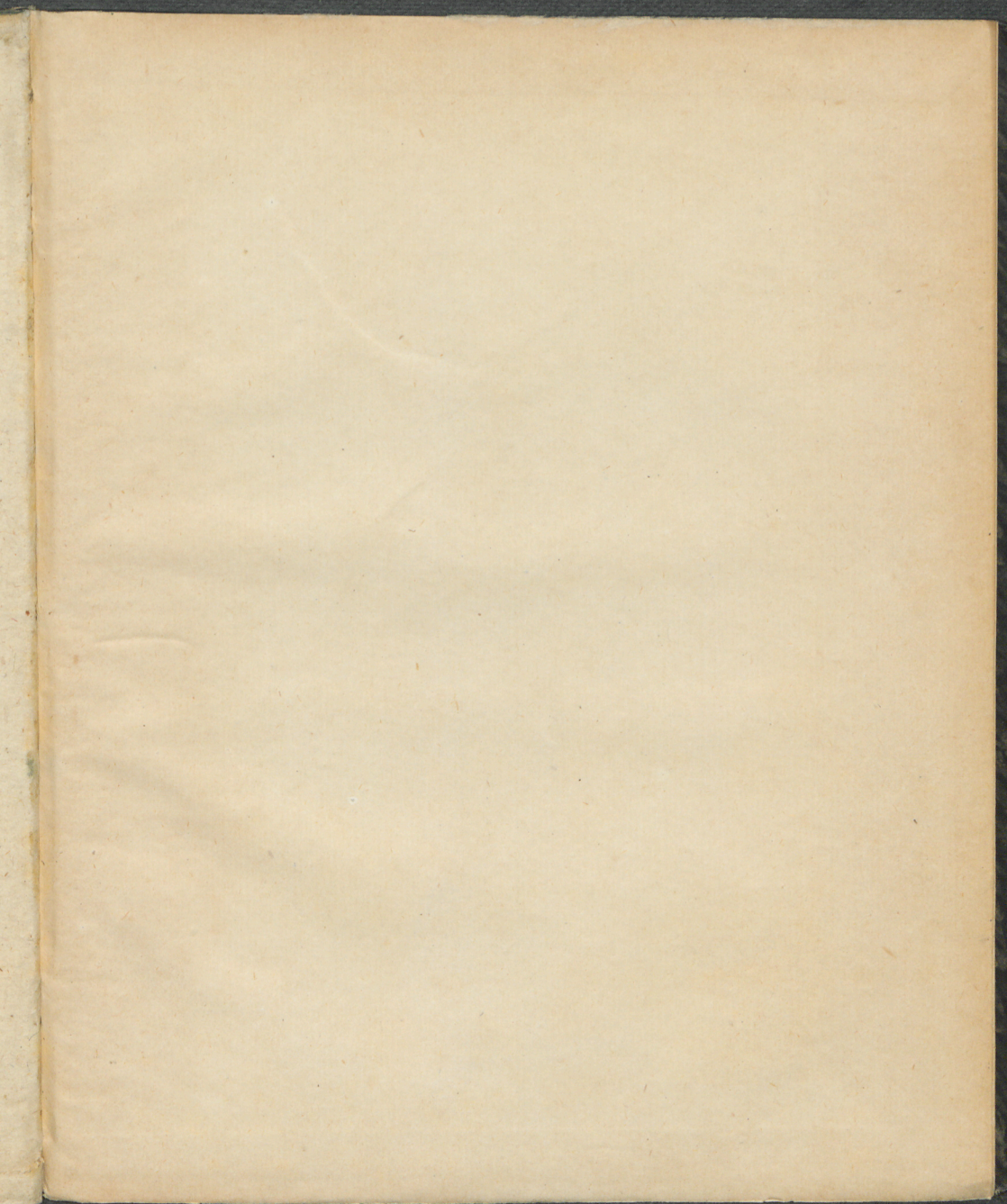
Quod restat, te DEVM Optimum Maximum, quo autore sapientissimo, vindice fortissimo, custode oculatissimo hæc Academia primum excitata, deinde à varijs injurijs vindicata, tandem ad hanc quietem pervenit: Te Deum patrem, Filium & Spiritum sanctum, Deum Trinunum adoramus, tibi genua flectimus, tibi pro amplissimis illis beneficijs, quæ in hanc Academiam per Illustrissimos Megapolitanos Duces, & inclytum huius Urbis Senatam contulisti, gratias agimus: Tibi hos Academiae parietes, tibi hæc tecta, tibi purioris doctrinae vocem; tibi juris & legum eruditam interpretationem: tibi Asclepiadeam curandi morbos scientiam: tibi literas, tibi artes omnes, fidelissimas illas vitæ Duces, virtutum indagatrices, vitiorumq; expultrices,

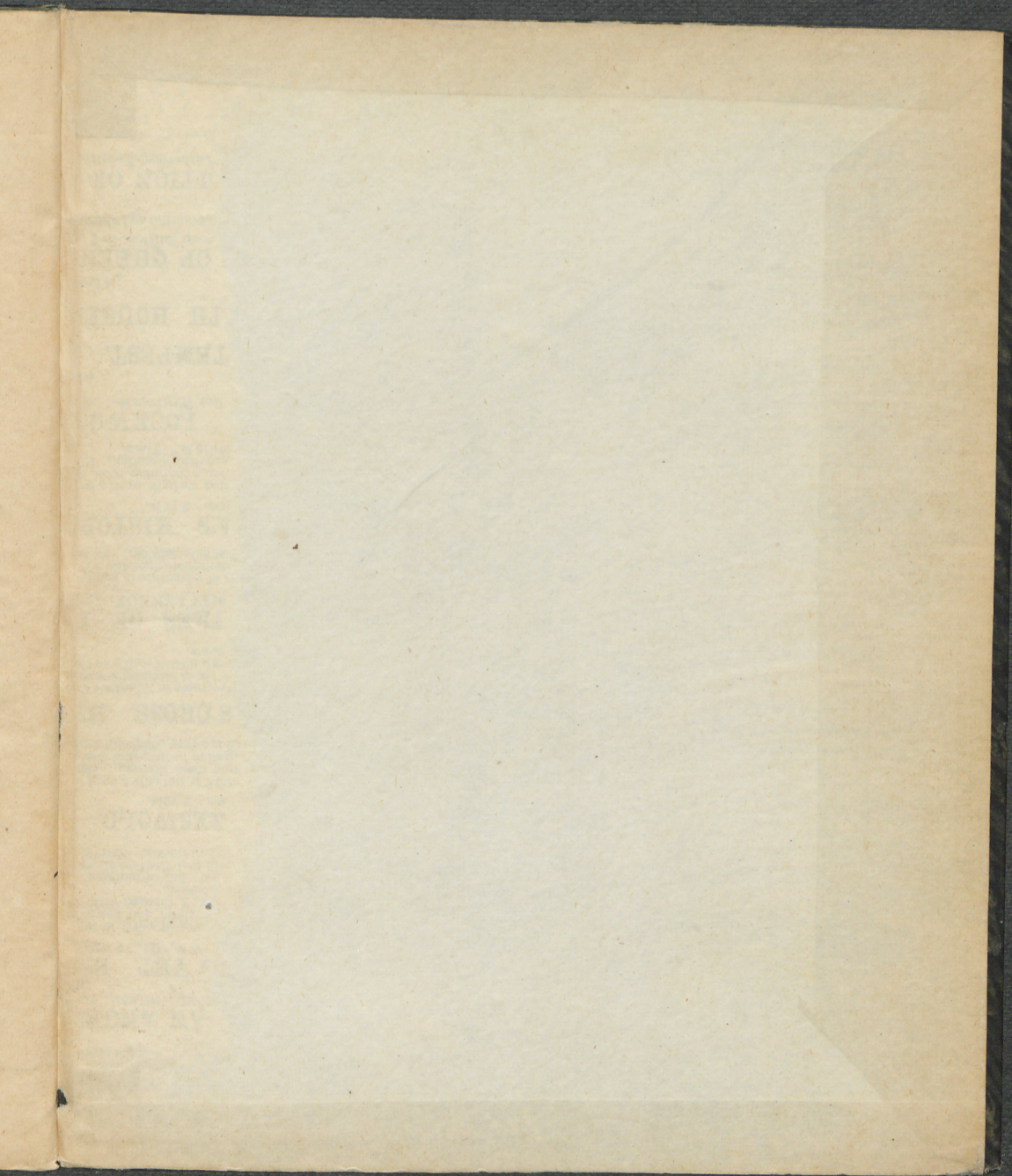
ces, dominas rerum, quibus persuademus, quibus afflictos consolamur, quibus cupiditates iracundiasq; restinguimus: quarum maiestate omnia vitæ ac fortunæ ornamenta continentur: Tibi omne hoc quod sumus spiramus vivimus, tibi omne hoc acceptum ferimus, & feremus semper. Te rogamus mitissime pater, ut hæc nobis bona & huic Academiae, adeoq; toti orbi Christiano perpetua esse velis. Vides benignissime Deus, quam allaboret Sathan, ut veram de Filio tuo Domino nostro IESU CHRISTO doctrinam ex animis hominum funditus extirpet: quoq; gladio non potuit, illuc novis artibus eum penetrare animadvertis, excitatis per Germaniam, Sarmatiam, Pannoniam, Esavitarum scholis, Braunsburgensi in Borussia; Vilnensi in Lituania; Pragensi in Boemia; Olomuncensi in Moravia; Vieneni in Austria; Græcensi in Stiria; Dillingano & Fuldensi in Germania; Claudia-politano in Transylvania; quibus tanquam aggeribus Pontificiam pravitatem munit, & intra parietes nostros nostris nos liberis, nostris nos alumnis oppugnat. Tu itaq; clementissime Deus conserva cum alios aliarum, quæ doctrinam tuâ Lutheri ministerio perpurgatam colunt,

colunt, Academiarum & Scholarum patronos,
tum cellissimum & clementissimum Patriæ
patrem, Principem ac Dominum, Dominum
VDALRICVM, & reliquos illustrissi-
mos Megapolitanos Duces, amplissimumq;
huius Urbis senatum: & fac, ut quam omni-
bus & singulis veram Religionem propagan-
di, patriam ornandi, Academias & Scholas am-
plificandi mentem cælitus inspirasti; hanc in
eis plurimos annos conserues & augeas: ut
semper sint, qui præparati doctrina & institu-
tione, te Duce & pijs principibus nutritijs atq;
protectoribus, Sathanæ furoribus obviam e-
ant, qui doctrinæ veræ puritatem ad posteros
propagent, quiq; cælos plantent. Defende
nos ob acinace Turcico, ab immanitate Hi-
spanica, ab Idolomania Pontificia, à jugo Dia-
boli. Rege quoq; nos omnes tuo sancto Spiri-
tu, ut quisq; partes nostri officij fideliter & dex-
trè sine ambitione, sine odijs, sine curiosa re-
rum, contra officij sui rationem se ingerente,
aggressionem tueamur: & ut omnes in te unum
simus, quemadmodum Tu cum Filio & Spi-
ritu sancto unum estis, Deus Trinu-
sus, benedictus in se-
cula.

D I X I

bis rationem esse cum virtute, non desidia: cum dignitate, non voluptate: cum labore, non otio: cum laude, non turpitudine: cum pietate, non perversa: ut quoties de hac republ: literaria cogitabunt, quoties hodierni diei memoriam animo repetent, toties de maximis suis in gratam posteritatem beneficijs, toties de singulari Dei immortalis, à cuius numine ducti ad tam divinam sollicitudinem atq; curam se demiserunt, clementia cogitent, & sibi congratulentur.

Quod restat, te DEVM Optimum Maximum, quo autore sapientissimo, vindice fortissimo, custode oculatissimo hæc Academia primum excitata, deinde à varijs injurijs vindicata, tandem ad hanc quietem pervenit: Te Deum patrem, Filium & Spiritum sanctum, Deum Trinunum adoramus, tibi genua flectimus, tibi pro amplissimis illis beneficijs, quæ in hanc Academiam per Illustrissimos Megapolitanos Duces, & inclytum huius Urbis Senatam contulisti, gratias agimus: Tibi hos Academiae parietes, tibi hæc tecta, tibi purioris doctrinae vocem; tibi juris & legum eruditam interpretationem: tibi Asclepiadeam curandi morbos scientiam: tibi literas, tibi artes omnes, fidelissimas illas vitæ Duces, virtutum indagatrices, vitiorumq; expultrices,

